

Bakgrunn for vedtak

Turrelva kraftverk

Tromsø kommune i Troms fylke

Tiltakshaver	Småkraft AS
Referanse	
Dato	25.10.2018
Notatnummer	KNV-notat 16/2018
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Marthe Cecilie Pramli

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9

7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18

8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Småkraft AS søker om tillatelse etter § 8 i vannressursloven til å utnytte et fall i Turrelva i Tromsø kommune i Troms. Kraftverket vil få en installert effekt på 5,3 MW og en årlig fornybar energiproduksjon på inntil 10,8 GWh. Det er planlagt å utnytte et fall på 282,5 m med inntak på kote 285,5 og kraftstasjonen på kote 3. Det vil bygges midlertidig anleggsveg langs vannvegtraseen på til sammen 850 m. I tillegg vil en eksisterende gårdsveg legges permanent om på en 50 m strekning. Vannvegen blir ca. 900 m lang og er planlagt som nedgravd rør. Det er planlagt slipp av minstevannføring for sommerperioden (01.06 – 30.09), dvs. 400 l/s. For resten av året er det planlagt å slippe 40 l/s, tilsvarende alminnelig lavvannføring.

Søknad om Turrelva kraftverk var en av 9 kraftverkssøknader som ble behandlet i innstilling til OED av 31.01.2013. Søknadene berørte flere elver og vann på vestsiden av Sørfjorden i Ullsfjord, der søkerne ønsket å utnytte de samme ressursene. NVE ga i sin innstilling anbefaling om å tillate utbygging av Turrelva I. I kongelig resolusjon av 19. juni 2015 fikk Troms Kraft Produksjon (TKP) konsesjon til utbygging av Stordal kraftverk, som blant annet innebar å overføre Turrelva. Søknad om Turrelva kraftverk ble dermed endelig avslått. TKP har i ettertid funnet at de ikke kan forsvare positiv nåverdi i prosjektet Stordal kraftverk og har i brev av 18.10.2017 frasagt seg prosjektet. OED har i brev av 20.11.2017 akseptert frasingen. Ny søknad om Turrelva kraftverk er oppdatert på hydrologi, produksjon, kostnader og informasjon om nettilknytning. For øvrig er den lik tidligere behandlet søknad, Turrelva I.

Den oppdaterte søknaden for Turrelva kraftverk har vært på høring i perioden 05.12.2017 – 22.01.2018 og det er innkommet 10 uttalelser. Høringsuttalelsene som har kommet inn er noe delt i synet på tiltaket. **Tromsø kommune** viser til sin tidligere uttalelse der de anbefalte kraftverket Turrelva I og mener det ikke er tilkommet vesentlige nye argumenter for å endre dette standpunktet. **Fylkesmannen i Troms** har innsigelse til prosjektet, med bakgrunn i negative konsekvenser for reindrifta og deres bruk av området. Fylkesmannen viser til at reindriften har opplevd et stort press på sine næringsareal, og mener en flyttlei langs Sjøvassbotns nordlige side kan komme i konflikt med kraftverksbygget til Turrelva. Flyttleien omfattes av reindriftsloven § 22 og må ikke stenges. **Norges Miljøvernforbund** krever avslag på søknaden med bakgrunn i at de mener all ny vannkraftutbygging bør stoppes, og at utbyggingen av Turrelva vil føre til tap av biologisk mangfold. Også **Forum for Natur og friluftsliv i Troms** mener det ikke bør gis konsesjon, fordi en utbygging vil føre til tap av store landskapsverdier, biologisk mangfold og friluftslivverdier. **Troms fylkeskommune** har vist til sumvirkninger av all småkraftutbygging og mener NVE må gjøre en nøye vurdering av om det er nødvendig å bygge ut Turrelva. **Sametinget** ønsker å gjøre en kulturminnebefaring av området før de kommer med en endelig uttalelse. **Troms kraft Nett** viser til at de har inngått tilknytningsavtale med to småkraftverk i Ullsfjorden som beslaglegger all ledig kapasitet på Ullsfjord trafostasjon. Innmating mot Nordkjosbotn anses derfor som mest hensiktsmessig. **Statens vegvesen** minner om at etablering av nye avkjørsler eller endret bruk av eksisterende avkjøringer må avklares med dem. **Direktoratet for mineralforvaltning** mener Turrelva ikke berører mineralske ressurser av verdi. **Advokatfirmaet BAHR** representerer Ingunn Irene Rivertz Vatne som eier store områder i Lyngen og krever at søker fremlegger bevis for hvor langt eiendomsgrensene til rettighetshaver for Turrelva strekker seg.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 10,8 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon, til en pris nær gjennomsnittet for vind- og småkraftverk. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2015-17) har NVE klarert drøyt 2 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Turrelva kraftverk vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon i et område der de nedre delene er preget av grustak og veg. Fylkesmannen har innsigelse til prosjektet med bakgrunn i fare for at den gamle flyttleien langs Sjøvassbotn blir stengt av kraftstasjon og rørgate. Reinbeitedistriktet har ikke gitt uttalelse i denne høringsrunden. NVE har i tidligere behandling av Turrelva (innstilling til OED 2013) hatt konsultasjon og befaring med reinbeitedistriktet. Her kom det fram at virkningene av Turrelva kunne aksepteres slik de da forelå, men det ble vektlagt at utbygger må ha god dialog og gode avtaler med reindrifta slik at man ikke sperrer flyttleien langs Sjøvassbotn. NVE viser til at kraftstasjonen vil ligge ovenfor vegen som går der i dag og ha nedgravd utløp som føres ut i Sjøvassbotn. Selve anleggsvegen til inntaksdammen skal tilbakeføres. NVE mener Turrelva kraftverk ikke vil sperre flyttleien og at de negative konsekvensene for reindrifta er akseptable gitt de avbøtende tiltakene.

Ved fossen er det registrert en fosse-eng, som kan være potensielt leveområde for rødlistet mose, men det er ikke gjort funn. NVE mener en viss reduksjon av denne lokaliteten kan aksepteres. Berørt strekning mellom inntaket og Sjøvassbotn vil bli dårligere egnet som leveområde for fossefall, men med minstevannføring og mulighet for å pålegge rugekasser mener NVE disse virkningene er tilstrekkelig avbøtende. Turrelva kraftverk er planlagt i et område som er klassifisert som et nærturområde for fastboende og hyttefolk. NVE mener minstevannføring i tillegg til flomvannføring vil gjøre at elva og fossen fremdeles vil fremstå som livaktig og være positiv for landskapsopplevelsen.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Småkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Turrelva kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

NVE gir også Småkraft AS anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 for å bygge og drive en ca. 950 meter lang jordkabel fra kraftverket til tilknytningspunkt i eksisterende 22 kV-nett, samt en transformator med ytelse 6,5 MVA og omsetning 6/22 kV.

Det foreligger innsigelse i saken fra Fylkesmannen i Troms. Saken vil derfor bli oversendt Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse når klagefristen er utløpt, med mindre innsigelsene trekkes.

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	6
NVEs vurdering	13
NVEs konklusjon	19
Forholdet til annet lovverk	19
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	20
Vedlegg	22

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Småkraft AS, datert 19.06.2017:

Turrelva kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ	
Nedbørfelt	km ²	10,76	
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	27,3	
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	77,4	
Middelvannføring	l/s	820	
Alminnelig lavvannføring	l/s	40	
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	90	
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	40	
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	285,5	
Avløp	moh.	3	
Lengde på berørt elvestrekning	m	0,9	
Brutto fallhøyde	m	282,5	
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,60	
Slukeevne, maks	l/s	2200	
Minste driftsvannføring	l/s	100	
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	400	
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	40	
Tilløpsrør, diameter	mm	900	
Tunnel, tverrsnitt	m ²	-	
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	900	
Installert effekt, maks	MW	5,3	
Brukstid	timer	2700	
MAGASIN			
Magasinvolum	mill. m ³	-	
HRV	moh.		
LRV	moh.		
PRODUKSJON			
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	1,2	
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	9,6	
Produksjon, årlig middel	GWh	10,8	
ØKONOMI			
Utbyggingskostnad	mill.kr	37	
Utbyggingspris	kr/kWh	3,4	

Turrelva kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	5,7
Spenning	kV	6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	6,5
Omsetning	kV/kV	6/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	950
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Tiltakshaver for Turrelva kraftverk er Småkraft AS. Småkraft AS er et produksjonsselskap etablert i 2002 som eies av Aquila Capital. Målet til Småkraft AS er å bygge ut en produksjonskapasitet på 1,5 TWh/år innen 2021. Grunneierne vil beholde eiendomsretten til fallet.

Tiltakshaver har inngått avtale med samtlige berørte grunneiere.

Beskrivelse av området

Vassdraget ligger i Tromsø kommune i Troms fylke. Turrelva har utspring i Gjømmerdalsbreen og renner sørover med utløp i Sjøvassbotn, innerst i Sørfjorden. Sjøvassbotn er en avstengt fjordarm ved fjære sjø. Området preges av bre og høye fjell på over 1100 moh. Nederste del av vassdraget har vegetasjon over løsmassene.

Turrelva har flere mindre fosser, men bare en foss med bortimot fritt fall. I nedre deler danner elva ei elvevifte, og her er området sterkt preget av erosjon, samt noe forbygging. På vestsiden av elva er løsmassene utnyttet til grusuttak. Rundt de nedre delene av elva er landskapet mer preget av løsmasser og erosjon og gir et helt annet landskapsmessig inntrykk enn i øvre del.

Prosjektområdet er godt synlig fra nærområdene i en radius på ca 2 km. Elva er spesielt godt synlig fra sørsiden av Sjøvassbotn og fra fylkesvei 293, særlig ved høy vannføring i sommerhalvåret.

Teknisk plan

Inntak

Inntaket er en massivdam av betong på tvers av Turrelva med overløpskrone på kote 285,5. Dammen blir ca. 50 m lang og største høyde på ca. 4,5 m. Det skal graves/sprenges en 130 m lang kanal langs en bekk til et tjern (284,8) på østre side av elva frem til en inntakskonstruksjon. En heving av vannstanden til kote 285,5 vil føre til et neddemt areal på 7 daa. Inntaksbassenget har ingen reguleringsmulighet. Når tilsiget er større enn maksimal driftsvannføring vil det være overløp over dammen.

Det er planlagt slipp av minstevannføring tilsvarende 400 l/s om sommeren og 40 l/s om vinteren.

Vannveg

Fra inntaket legges et nedgravd rør frem til kraftstasjonen, med en samlet rørlengde på ca. 900 meter. Røret er planlagt med en diameter på 0,9 meter. Det vil bli nødvendig med en del sprengning i øvre og midtre deler av lia hvor det er en del ur og fjell i dagen. I inntaksområdet og nedre deler av lia fram til kraftstasjonen er det mest løsmasser, og det er mulig å grave ut grøft til rør.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen blir liggende i dagen, ca. 300 meter nordøst for Turrelvas utløp i Sjøvassbotn, med turbinsenter om lag på kote 3. Utløpet fra kraftstasjonen vil gå direkte ut i sjøen. I kraftstasjonen installeres et Peltonaggregat på 5,3 MW med tilhørende generator og transformator. Kraftstasjonen får en grunnflate på ca. 70 m². I tillegg vil det bli anlagt parkeringsplass for biler. Totalt beslaglegges et areal på ca. 200 m².

Nettilknytning

Det må legges en 950 m lang 22 kV jordkabel (TSLF 150) fra kraftstasjonen til nærmeste tilknytningspunkt som ligger i ytterkant av det eksisterende grustaket vest for utløpet av Turrelva i Sjøvassbotn. Småkraft har vært i kontakt med Troms Kraft Nett AS høsten 2016, og det er opplyst at det mulig med tilkobling av 5 MW i eksisterende nett.

Jordkabel vil følge eksisterende veg fra kraftstasjon til tilknytningspunkt.

Veger

Eksisterende bru over Turrelva må forsterkes. I forbindelse med bygging av kraftstasjonen må eksisterende gårdsvei legges om på en 50 meter lang strekning. Langs vannvegtraseen vil det bli bygget en provisorisk veg for transport av rør og omfyllingsmasser. Vegen vil tilpasses naturlige terrengformasjoner og holdes innenfor en bredde langs rørtraseen på 80 - 90 meter.

Massetak og deponi

Det vil bli tatt ut grus og fyllmasser til vegbygging og dekningsmasser over rørledningen. Disse kan delvis tas ut fra forekomster i traseene og delvis fra det eksisterende grustaket. I den grad det blir nødvendig å legge masser i deponi vil dette bli gjort på en landskapsmessig forsvarlig måte. Det vil bli tilstrebet å få disse massene plassert i eksisterende massetak på vestsiden av elva.

Arealbruk

Damsted med tilkomst	2 daa
Inntaksbasseng	7 daa
Trasé for turbinrørledning	17 daa
Annleggsveg til inntak	20 daa
Kraftstasjon og avløpskanal	2 daa
Utbedring/omlegging av eksisterende gårdsveg	2 daa
Sum	50 daa

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Området som omfattes av den omsøkte utbygging, er avsatt som LNF-område med spredt boligbygging. Rørtraseen og kraftstasjonen vil bli liggende i et rasområde der det ikke er tillatt å oppføre bolighus. Området vest for Turrelva er regulert til massetak. Tiltaket vil ikke komme i konflikt med dette.

Andre verneområder

Det er ingen vernede områder i prosjektområdet.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE har tidligere befart området, i forbindelse med forrige behandling av saken. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

Tromsø kommune har i formannskapet av 20.02.2018 fattet følgende vedtak:

«Tromsø kommune viser til tidligere uttalelser og kommunestyrets vedtak i sak 63/13. Det er ikke tilkommet vesentlige, nye argumenter som skulle tilsi at ikke konsesjon kan anbefales for Turrelva 1, jfr. Småkraft AS sin søknad av juni 2017. Dette gjelder ut fra at Stordal kraftverk og Turrelva 2 (øvre del av Turrelva) anses ikke å være aktuell lenger.

Det forutsettes at det legges stor vekt på revegetering og istandsetting av terreng i forbindelse med rørgate og midlertidig anleggsveg, av hensyn til kulturminnemiljøet knyttet til tunet på Storsteinnes gård. Dette må inngå som en viktig del av MTA-plan for utbyggingen.»

Fylkesmannen i Troms har i brev av 18.01.2018 fremmet innsigelse til utbygging av Turrelva kraftverk. Begrunnelse er at prosjektet vil ha negative konsekvenser for reindriftens bruk av området, og da for særverdiområdene flyttlei og flyttesystem. Fylkesmannen legger også vekt på at denne flyttleien er del av et gammelt flyttsystem og har i tillegg kulturhistorisk verdi.

Troms fylkeskommune skriver i brev av 17.01.2018 at de har innspill både når det gjelder kulturminnevern og friluftsliv:

«Innspill kulturminnevern

Vårt tidligere innspill (til Småkraft AS av 9.12.2010) vedrørende utbygging av Turrelva er fortsatt gjeldende:

Vi har nå vært på befaring i det aktuelle området og det ble ikke registrert automatisk freda kulturminner som ligger under vårt ansvarsfelt som kommer i konflikt med tiltaket. Det forutsettes at forhold rundt samiske kulturminner i området avklares med Sametingets kulturminneforvaltning.

Vi minner om tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt, jfr. Lov om kulturminner av 1978, § 8, som sier at arbeidet skal stoppes og kulturvernmyndighetene varsles umiddelbart, dersom det under arbeidet kommer frem gjenstander eller andre spor etter tidligere menneskelig aktivitet.

Innspill friluftsliv

Turrelva renner ned i Sjøvassbotn. Elva utgjør et karakteristisk landskapselement som er godt synlig i Sjøvassbotnområdet. Området rundt Sjøvassbotn er kartlagt som et viktig friluftslivsområde (B), og det er mange stier i området spesielt på sørsiden av botn. På sør-siden er det også god utsikt til Turrelva.

Utløpet av Turrelva er ikke kategorisert som et friluftslivsområde. Området av elva som ligger høyere opp (fra kote 20 til kote 120) er kartlagt som et viktig friluftslivsområde (B), mens området fra kote 120 til fjells er registrert friluftslivsområde C.

Området kartlagt som viktig for friluftslivet (B) fungerer som nærturområde for fastboende og hyttefolk. Terrenget ved Turrelva er stedvis bratt og ulendt, men det finnes sti i lia mellom Bakkelielva og Turrelva. Det er også andre stier i nærområdet som er mer sammenhengende og sannsynligvis mer brukt.

De fysiske inngrepene i terrenget og redusert vannføring i forbindelse med en eventuell utbygging vil medføre redusert opplevelseskvalitet ved at fossen endrer sin karakter og vannføring. Dette vil ha betydning for de som bor og har hytter i området, for turgåere og for de med utsikt til elva. Ut i fra sumeffektene all småkraftutbyggingen i regionen medfører, bør en vurdere nøye hvorvidt det er ønskelig også å bygge ut Turrelva.»

Sametinget skriver i brev av 21.02.2018 at de viser til tidligere uttalelse til søknader i Turrelva, samt konsultasjoner med NVE i 2012 og OED i 2015. Sametinget er kritisk til utbygging av Turrelva, ettersom tiltaket vil komme i mulig berøring med automatisk fredete kulturminner og nærliggende kulturmiljø. I tillegg er Sametinget opptatt av at det fører til økt samlet belastning for reinbeitedistriktet Mauken/Tromsdalen, og de ønsker at NVE tilbyr reinbeitedistriktet konsultasjon. Sametinget vil først gi en endelig uttalelse i saken etter at de har foretatt en kulturminnebefaring i området.

Norges Miljøvernforbund (NMF) skriver i brev av 10.01.2018 at de krever avslag på søknaden. NMF mener Norge har oppfylt forpliktelser overfor EU og derfor ikke trenger å bygge ut mer av uberørt natur. NMF er kritisk til den biologiske rapporten, og mener undersøkelsene av artsmangfold og vannmiljø ikke er godt nok utredet. NMF mener utbyggingen av Turrelva vil føre til tap av biologisk mangfold, bunndyr og den visuelle opplevelsen Turrelva danner med sine fossefall. NMF er også bekymret for fossekallen, som er observert i elva.

Forum for Natur og friluftsliv (FNF) avdeling Troms har i sin uttalelse av 22.01.2018 tatt opp konsekvensene en utbygging vil ha for friluftsliv, landskap og naturmangfold. FNF Troms mener de negative konsekvensene for friluftsliv er langt større enn det fremkommer i søknaden, og viser til at Sjøvassbotn og nærområdet ved Turrelva har fått B-verdi i en nyere kartlegging av friluftsområder. De er også opptatt av virkningen som Turrelva kraftverk vil ha på friluftslivet på andre siden av dalen. FNF Troms mener også at inngrepet vil ha stor negativ innvirkning på landskapet. De mener området har stor landskapsmessig verdi, preget av høyfjellsterreng, breer, elver og vann og at landskapsopplevelsen blir sterkt berørt av både rørgate, veg og redusert vannføring i elva. FNF Troms viser til at naturtypen fosseeng, på kote 60-80, er viktig for biologisk mangfold og mener artsmangfoldet for moser er uvanlig høyt. Videre viser FNF til at det trolig hekker kongeørn og fjellvåk i Turrelvadalen og at disse vil bli påvirket i en anleggsfase. De mener at det må det pålegges avbøtende tiltak for naturmangfold dersom det gis konsesjon.

«Konklusjon:

Turrelva ligger i et større sammenhengende område med urørt preg og har store landskapsverdier. Verdiene for friluftsliv og biologisk mangfold er betydelige, særlig sett i sammenheng med den samlede belastningen på vassdragsnaturen i området. En realisering av Turrelva I kraftverk vil forringe disse verdiene vesentlig. Med bakgrunn i overnevnte vurderer FNF Troms at de allmenne interesser overstiger fordelene ved tiltaket og fraråder NVE å gi konsesjon.»

Troms Kraft Nett AS har i en uttalelse av 16.01.2018 skrevet om nettilknytningen. De skriver at de har inngått tilknytningsavtale med to småkraftverk i Ullsfjorden, som vil beslaglegge all ledig kapasitet på trafo i Ullsfjord trafostasjon. Ved innmating av Turrelva til Ullsfjorden må dermed denne trafoen oppgraderes. I tillegg til øvrige forsterkninger vil dette få en kostnad på anslagsvis 15 000 000 MNOK. Troms Kraft Nett mener en innmating mot Nordkjosbotn trafo er mest hensiktsmessig. Denne løsningen medfører strenge krav til reaktiv reguleringsevne i kraftverket.

Advokatfirmaet BAHR AS skriver i brev av 22.01.2018 at de representerer Ingunn Irene Rivertz Vatne som eier Ytre Karnes i Lyngen kommune med tilhørende umatrikulerte fjellområder i Lyngsalpene og Stormheimsfeltet. BAHR mener NVE må kreve at Småkraft fremlegger dokumentasjon på at tiltaket ikke strekker ut over eiendomsgrensene til grunneierne langs Sørfjorden. Eiendomsgrensen er uklar mange steder, og dersom planlagt tiltak strekker seg lengre opp i fjellet enn grunneiernes eiendomsrett, kan dette tilhøre Rivertz Vatne. Dette vil i så fall kreve samtykke.

Statens vegvesen skriver i sin uttalelse av 09.01.2018 at de forutsetter at det tas kontakt dersom tiltaket vil medføre at byggegrense langs veg blir berørt, avkjørsler må etableres på nytt eller endres i bruk, og ved graving langs eller over fylkesvegen.

Direktoratet for mineralforvaltning skriver i sitt brev av 12.01.2018 at Turrelva kraftverk ikke berører mineralske ressurser av regional eller nasjonal verdi eller bergrettigheter etter mineralloven. Direktoratet er heller ikke kjent med at tiltaket berører masseuttak i drift og har ingen merknader til kraftverksplanene.

Søker har vært forelagt uttalelsene og har i brev av 09.04.2018 kommet med følgende kommentarer:

«Tromsø Kommune

Tromsø kommune viser til tidligere uttalelser og kommunestyrets vedtak i sak 63/13. Det er ikke tilkommet vesentlige, nye argumenter som skulle tilsi at ikke konsesjon kan anbefales for Turrelva 1, jfr. Småkraft AS sin søknad av juni 2017. Dette gjelder ut fra at Stordal kraftverk og Turrelva 2 (øvre del av Turrelva) anses ikke å være aktuelle lenger.

Det forutsettes at det legges stor vekt på revegetering og istandsetting av terreng i forbindelse med rørgate og midlertidig anleggsveg, av hensyn til kulturminnemiljøet knyttet til tunet på Storsteinnes gård. Dette må inngå som en viktig del av MTA-plan for utbyggingen.

Småkrafts kommentar:

Småkraft AS vil følge de krav som settes av NVE og legge vekt på å følge opp de punkt som kommunen påpeker.

Tromsø Fylkeskommune

FK viser til tidligere innspill vedrørende utbygging av Turrelva.

Innspill kulturminnevern.

FK har vært på befaringsmen ikke funnet / registrert kulturminner som kan ha konflikt med søknaden.

Innspill friluftsliv

De fysiske inngrepene i terrenget og redusert vannføring i forbindelse med en eventuell utbygging vil medføre redusert opplevelseskvalitet ved at fossen endrer sin karakter og vannføring. Dette vil ha betydning for de som bor og har hytter i området, for turgåere og for de med utsikt til elva. Ut i fra sumeffektene all småkraftutbyggingen i regionen medfører, bør en vurdere nøye hvorvidt det er ønskelig også å bygge ut Turrelva.

Småkrafts kommentar:

Småkraft og grunneierne ser at en utbygging kan ha negative effekter for synlighet av elven. Med minstevannføring vil dette delvis kompenseres.

Fylkesmannen i Troms

Fylkesmannen har innsigelse til utbygging av Turrelva kraftverk da prosjektet vil ha negative konsekvenser for reindriftens bruk av området.

Småkrafts kommentar:

Opprinnelige prosjekter (Ritaelv, Skogneselv og Stordalen) som ble gitt konsesjon av OED hadde større negative effekter. I etterkant er inntakspunkt på Ritaelv og Skogdalen trukket lengre ned, og Stordalen er lagt vekk av Troms Kraft AS. De prosjektene som hadde konsesjon med sine negative konsekvensene er nå på veg til å bli erstattet av mindre inngrep med mindre konsekvenser.

Konkret for Turrelva er det i hovedsak anleggsperioden som har innvirkning på reindrift. I dag transporteres all rein forbi området uten å komme i berøring med Sjøvassbotn og Turrelvdalen. Småkraft har hatt og planlegger å ha videre dialog med reindriftsnæringen for å se på felles løsninger for å redusere negative effekter ytterligere.

Stasjonsbygning vil bli et permanent tiltak. Vår erfaring tilsier at rein ikke skyr kraftstasjoner men reagerer mer på persontrafikken som følger med. Teknisk utvikling og mer driftserfaring medfører mindre persontrafikk som igjen medfører mindre konflikt med rein.

Rørgaten vil bli gravd ned og på sikt vil terrenget gro igjen. Gjenveksten er begrenset så en god avslutning/ tilbakeføring av entreprenør er avgjørende. Småkraft vil legge fokus på gjengroing.

Utløpskanal vil bli nedgravd og er planlagt med dykket utløp.

Parkeringsareal er vanligvis i tilknytning til kraftstasjonen. I detaljplan vil det bli vurdert plassering av parkeringsareal slik at personferdsel ikke øker i området.

Bruk av minstevannføring vil redusere den negative effekten for elven som landskapselement og for naturtypen fossesprøytsone.

Direktoratet for mineralforvaltning:

DMF kan ikke se at tiltakene kommer i konflikt med mineralressurser eller bergrettigheter, og har ingen merknader til tiltaket.

Sametinget

Merknad reindrift- Sametingets uttalelse samsvarer i hovedsak med uttalelse fra FM.

Merknad – samiske kulturminner. Sametinget henviser til at det er flere automatisk fredete samiske kulturminner i området. De kommenterer også at det kan være konflikt med adkomstveg og kulturminner. De kommenter også at det skal være en offerstein i området.

Småkrafts kommentarer.

Småkraft har vært i kontakt med grunneier Steinar Simonsen for kommentar til uttalelse fra Sametinget.

Ang merknad Samiske kulturminner

I forbindelse på opprinnelig konsesjonssøknad på utbygging til kraftformål av elver i Ullsfjord ble det holdt befaringsaugust 2012. Sametinget, Reindriftsforvaltninga og Tromsdalen Reinbeitedistriktet var alle representert. I feltsesongen 2013 ble det gjort en undersøkelse i det planlagte utbyggingsområdet. Denne ble utført av to arkeologer innleid av Sametinget sammen med grunneier Steinar Simonsen. Det ble da påvist en ikke tidligere kjent gravplass. Denne ble registrert. Det ble også sett til tidligere kjente registreringer. Disse lå alle utenfor tiltenkt rør- og veitrasé. Vi tenker at nedre område under inntaksdammen allerede er grundig undersøkt og vi kan derfor ikke se noe behov for ytterligere befaringsher.

Det er grunneier som har opplyst at det skal forefinnes en offerstein i området. Grunneier ble vist denne steinen en gang som barn av sin far, som vokste opp på gården. Denne steinen var vel kjent i bygda. Sjøvassbotn er et samisk influensområde. Offersteinen er lokalisert et sted på en åsrygg i ura like øst for elva noen hundre meter ovenfor tjernet som igjen ligger nært kanten av hendedalen. Offersteinen vil ligge noen hundre meter innover dalen fra tiltenkt vanninntak på til kraftverket. Grunneier opplyser han har vært på søk etter steinen i området flere ganger de siste årene, men uten hell. Det siste kan nok også skyldes manglende kompetanse, men også at offersteinen ligger i et rasutsatt område.

Småkraft vil ikke motsette seg en ny befarings i området. Men med tanke på at inntaket ligger ved et tjern nederst i Turrelvdalen og Steinar Simonsen mener han er blitt påvist steinen høyere i dalen er det et mer riktig at Sametinget foretar befarings på eget grunnlag og ikke i direkte sammenheng med Turrelva kraftverk.

Ved forrige befarings 2012 ble det konstatert at en utbygging, stasjon og veg, ikke var i konflikt med samiske kulturminner. Vi kan ikke se at det er nødvendig med flere befarings fra Sametinget på Småkrafts bekostning. Området er betydelig kulturhistorisk dokumentert og dersom det skulle dukke opp ny kunnskap/ funn under anleggsarbeid vil vi med henvisning til kulturminnelovens §9 stoppe arbeidene og følge de prosedyrer/ varslinger som er lovpålagt.

Troms Kraft Nett AS

Det er mulig for tilknytning, med spesifikke tekniske krav, mot Nordkjosbotn trafo.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft er kjent med de generelle betraktningene for å få kraftverket på nett, og vi vil i detaljplanleggingene konkretisere de løsninger som vi i samarbeid med nettselskapet kommer frem til.

FNF

FNF Troms mener Turrelva kraftverk ikke bør bygges ut. De mener verdiene i området, friluftsliv, landskapsverdi og forhold for naturmangfold er så store at området ikke bør bygges ut.

Småkrafts kommentarer

Friluftsbruk - I området rundt Turrelva, Stormheimen er det et mulig turområdet. Som FNF nevner så er det lite ferdsel i området. Undertegnede har vært på flere turer i området og konstaterer at det er lite stier, ferdselsårer som er synlig. Fra Turrelvdalen og oppover mot Gjømmerdalsbreen vil terrenget ikke bli endret.

Landskap – Vi har alltid kommentert at tiltaket har en visuell betydning fra inntaket og ned. Størrelsen på ulempen kommer an på hvordan en ser på slike tiltak.

Naturmangfold – for kommentar viser en til rapport fra Sweco som følger søknaden.

Samlet belastning – Omsøkte prosjekter har betydelig mindre omfang enn det som OED ga tillatelse til. De forhold som ble beskrevet som akseptable av OED har mindre konflikt enn det som søkes om nå.

Statens vegvesen:

Statens vegvesen har ikke merknader til tiltaket.

Norges Miljøvernforbund

Fraråder konsesjon.

Småkraft AS sine kommentarer:

Viser til kommentarer ovenfor. NMF har tydeligvis ikke satt seg inn i søknaden og hva som er godkjent/ avslått av prosjekter tidligere så Småkraft kommer ikke til å kommentere ytterligere.

Advokatfirma BAHR

Kart nedenfor viser eiendomsgrenser slik de er registrert på gårdskart (NIBIO). Inntakspunkt blir liggende innenfor privat eiendomsgrense.

...(Kart over eiendom til Jorunn Bakkeli. Og Kart over eiendom til Steinar Simonsen)...

Småkrafts konklusjon

NVE innstilte positivt til Turrelva I kraftverk i sitt skriv av 31.01.2013.

Reinbeitedistriktet mente Turrelva I var en utbygging som kunne bli mindre konfliktfylt dersom omsøkte veg på vestsiden av Turrelva ble lagt på østsiden, sammen med rørgaten. Det ble også kommentert at det var viktig å unngå at det ble laget skjæringer i tilknytning til rørgate og veger.

OED omgjorde NVEs innstilling med bakgrunn i regulerkraft og forsyningssikkerhet.

Småkraft kan ikke se at det er fremkommet mer informasjon i denne høringen enn høringen i 2010 som tilsier at NVEs innstilling fra 2013 skal endres.

Vi ber derfor NVE i den videre behandlingsprosess vektlegge de positive virkningene prosjektet vil medføre.»

Tilleggsopplysninger

NVE avholdt 16.04.2018 innsigelsesmøte med Fylkesmannen i Troms. Fylkesmannens innsigelse er i hovedsak rettet mot konsekvensene for reindriften i området og spesielt en flyttlei langs Sjøvassbotns nordlige side som kan komme i konflikt med kraftverksbygget til Turrelva. Flyttleien omfattes av Reindriftsloven § 22 og må ikke stenges. Flyttleien er også del av et gammelt flyttsystem og har derfor kulturhistorisk verdi.

Fylkesmannen påpekte at reindriftsnæringen over tid har følt seg presset av ulike utbygginger og inngrep i deres næringsareal. I tillegg har klimaendringer medført behov for endringer i bruken av beiteområdene på Stuorranjarga, og reinbeitedistriktet har gjort en omstrukturering som blant annet innebærer at de har flyttet/utvidet sesongen for vinterbeite. Alle endringer og press har medført at flyttleien langs fjorden, der kraftstasjonen er planlagt, er blitt viktigere enn tidligere. Det er flere andre inngrep i området, bl.a. masseuttak og fritidsbebyggelse, som allerede gjør bruken av flyttleien vanskeligere enn tidligere. Det aktuelle området ved Sjøvassbotn er smalt og det er avgjørende at reinen har plass til å passere uhindret her.

Fylkesmannen uttrykte at det ikke er umulig at innsigelsen kan trekkes og ønsket mer informasjon om det konkrete arealinngrepet. NVE oversendte et mer detaljert kart som viser plassering av kraftstasjonen, parkeringsplass og anleggsveg med mer. Fylkesmannen har kommentert dette i brev av 11.10.2018. Her viser de til at funksjonaliteten til den aktuelle flyttleien allerede er påvirket av flere faktorer og at man derfor bør være særskilt restriktiv med tanke på ytterligere tiltak i samme flyttlei. Fylkesmannen mener en eventuell kraftstasjon i området vil påvirke retten til å kunne flytte fritt og uhindret via flyttleien.

NVEs vurdering

Den planlagte utbyggingen gjelder etablering av et kraftverk med inntak, nedgravd rørgate, kraftstasjonsbygning og tilhørende adkomstveger. Inngrepene i forbindelse med kraftverket vil skje i et område som fremstår som berørt i dag med et større massetak like ved Turrelvas utløp samt en veg i områder der kraftstasjonen skal ligge.

Høringsuttalelsene er noe delt i synet på Turrelva kraftverk. Tromsø kommune er positive til at det gis konsesjon, men sier det må legges stor vekt på revegetering og istandsetting av terreng. Fylkesmannen i Troms har fremmet innsigelse på grunn av fare for stenging av flyttlei og negative konsekvenser for reindrifta. Troms fylkeskommune er ikke imot, men viser til sumvirkningen av all småkraftutbygging i regionen, og at NVE må gjøre en nøye vurdering om det er ønskelig å bygge ut Turrelva. Norges Miljøvernforbund og FNF Troms mener det ikke bør gis konsesjon på grunn av reduksjon av biologisk mangfold, naturverdier og landskapsverdier. Statens vegvesen og Direktoratet for mineralforvaltning har uttalelse av generell karakter.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 10,76 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 0,82 m³/s. Det foreligger ingen registreringer av avløp og nedbør innenfor feltgrensene, og VM 211.1 Langfjordhamn, som ligner i beliggenhet og karakter, er derfor brukt for å gjøre beregninger. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren, og 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 90 og 40 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 40 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 2,2 m³/s og minste driftsvannføring 0,1 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 400 l/s i perioden 1.6. til 30.9. og 40 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil kraftverket utnytte 67,2 % av tilsiget fra Turrelva målt ved inntaket. I slutten av mai til midten av august er det jevnt høy vannføring i elva på grunn av snøsmelting og etter hvert bresmelting. I tillegg kommer minstevannføringen, slik at vannføring vil holde seg på 400 l/s. Ifølge søker vil det være overløp over dammen 42 dager i et middels vått år. I 137 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 100 l/s ved kraftstasjonen.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene, som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Turrelva kraftverk til omtrent 10,8 GWh fordelt på 1,2 GWh vinterproduksjon og 9,6 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 37 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 3,4 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Energikostnaden over levetiden (LCOE) er beregnet til 30 øre/kWh. Siden både kostnadene og produksjonen for prosjektet er usikre er det også beregnet et utfallsrom på +/- 20 % av kostnad i forhold til basisscenarioet. Energikostnaden over levetiden tilsvarer den verdien kraften må ha for at prosjektet skal få positiv nettonåverdi. Beregningene forutsetter en kalkulasjonsrente på 6 %, økonomisk levetid på 40 år og drifts- og vedlikeholdskostnader på 7 øre/kWh.

NVE vurderer kostnadene ved tiltaket som gjennomsnittlig i forhold til andre vind- og småkraftverk som har endelig konsesjon per 1. kvartal 2016, men som ikke er bygget. Ved en eventuell konsesjon til prosjektet vil det allikevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten til prosjektet.

Naturmangfold

Om kunnskapsgrunnlaget

Småkraft søkte i 2010 om Turrelva I og Turrelva II. Kartleggingen av biologisk mangfold ble gjort av Sweco. Søknaden om Turrelva kraftverk av 2017 har brukt samme biologisk mangfoldrapport som forelå i 2010. Rapport for hydrologi er oppdatert og viser at det er ca. 15 % mindre tilsig enn det som ble lagt til grunn i opprinnelig søknad. Turrelva og influensområdet ble også kartlagt i en konsekvensutredning som lå til grunn for søknaden fra Troms Kraft Produksjon i 2010.

Naturtyper og arter

Flora og vegetasjon i området er stort sett av ordinær karakter. De dominerende og naturlige vegetasjonstypene i prosjektområdet er blåbær- og kreklingskog. Det finnes spredte og små forekomster av storbregne og høystaudevegetasjon. Dette er prioriterte naturtyper når de er av en viss utstrekning, men her er de vurdert å ha middels verdi ettersom de dekker små areal og er lite velutviklete. I inntaksområdet dominerer fattigmyrvegetasjon av ulike utforminger. I øvre og midtre deler av Turreldalen er vierkratt den dominerende vegetasjonen langs elva. I nedre deler av dalen og nedover lia mot Sjøvassbotn utgjør bjørkekratt den viktigste kantvegetasjonen sammen med vier.

Det er ikke registrert truede karplanter, moser eller lav. Ved fossen på kote 60-80 er det en fosse-eng som karakteriseres som viktig for biologisk mangfold. Det antas at fosse-enga og sprutsoner i elva kan være potensielt leveområde for rødlistet mose, uten at det er gjort funn.

I biologisk mangfold rapporten er den samlede verdien for flora og vegetasjon satt til middels.

Redusert vannføring vil føre til middels til stor negativ påvirkning på fosse-enga. For øvrige natur- og vegetasjonstyper i prosjektområdet blir det middels negativ påvirkning som følge av bl.a. graving og neddemming. Den negative påvirkningen vil avta noe i driftsfasen etter at revegeteringen av området har kommet i gang.

I prosjektområdet finnes de pattedyrartene som er vanlig forekommende i regionen. Det går trekkveger for elg i områdene rundt Sjøvassbotn. Området er potensielt jakt- og leveområde for jerv, som er rødlista som sterkt tuet (EN). Prosjektområdet er i biologisk mangfoldrapporten vurdert å ha middels verdi for fauna.

FNF Troms trekker frem fosse-engen og hvor viktig den er for biologisk mangfold og artsmangfold for moser. De mener kraftverket vil gi en middels til stor negativ påvirkning av fosse-engen. Norges Miljøvernforbund mener utbyggingen vil føre til tap av biologisk mangfold.

NVE viser til at tiltakene som vil påvirke biologisk mangfold er oppdemming av landarealer ved inntaket, reduksjon i vannføring, nedgraving av rør, etablering av midlertidig vei, samt bygging av kraftstasjon. I anleggsperioden vil biologisk mangfold påvirkes negativt, både på grunn av hogging av trær og skade på vegetasjonsdekket. Den negative påvirkningen vil avta i takt med revegeteringen i denne delen av prosjektområdet. Etter utbygging vil redusert vannføring føre til endrete fuktighetsforhold langs de elvenære områdene på den berørte strekningen. Dette vil være negativt for den registrerte fosse-enga.

NVE legger vekt på at den samlede verdien for flora og vegetasjon satt til middels. NVE mener at en generell reduksjon av rødlistede naturtyper er negativt, men det er ikke gjort funn av rødlistede arter i sprutsonen og fosse-engen. Basert på dette mener NVE at en viss reduksjon av denne lokaliteten kan aksepteres gitt tilstrekkelig med minstevannføring og dager med overløp.

Fugl

I prosjektområdet er det observert kongeørn og fjellvåk, som begge er arter med status nær truet. Under befaring ble det registrert gjøk, bjørkefink, løvsanger, fossekall, kråke, svartbak, strandsnipe og havørn. Det vurderes som sannsynlig at fossekall hekker på den berørte strekningen. Dette er en art som er knyttet til rennende vann, fosser og elvestryk hvor den finner mesteparten av næringen.

Norges Miljøvernforbund har skrevet i sin uttalelse at de er bekymret for fossekallen. Strekingen mellom inntaket og Sjøvassbotn vil bli dårligere egnet som leveområde for fossekall etter utbygging.

NVE viser til at det vil være uberørt elvestrekning ovenfor inntaket. Fra midten av mai er det jevnt høy vannføring på grunn av snøsmelting og etter hvert bresmelting. Det er i tillegg foreslått slipp av minstevannføring som sikrer at vannføringen om sommeren aldri er lavere enn 400 l/s dersom tilsiget er 400 l/s eller større. Etablering av hekkekasser og slipp av minstevannføring vil etter NVEs mening være tilstrekkelige avbøtende tiltak for fossekall. NVE henviser her til NVE-rapport 3/2011 om fossekall og småkraftverk, der det vises at hekkekasse opprettholder hekkesuksessen til arten.

Naturforvaltningsvilkåret post 5 hjemler pålegg om nødvendige tiltak ved en ev. konsesjon til tiltaket. Avbøtende tiltak rettet mot fossekall kan bli vurdert av fylkesmannen ved en ev. konsesjon. NVE mener virkningene for fossekall er akseptable.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Turrelva kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknad fra Småkraft, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. Tidligere søknad fra Troms kraft Produksjon fra 2010 er også lagt til grunn. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Turrelva kraftverk finnes det biologisk mangfold som er vanlig for området. En eventuell utbygging av Turrelva kraftverk vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

NVE har også sett påvirkningen fra Turrelva kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Ved tidligere behandling av flere kraftverk i dette området («Ullsfjordsakene») gjorde NVE en vurdering av samlet belastning for flere kraftverkssøknader og la vekt på dette i innstillingen til OED. I kongelig resolusjon ble det gitt konsesjon til overføring av Turrelva, med bakgrunn i større kraftproduksjon. Det ble lagt vekt på en rekke avbøtende tiltak for å bedre samlet belastning. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke får betydning for konsesjonsspørsmålet.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Turrelva utgjør et relativt fremtredende landskapselement i perioder med høy vannføring, og er derfor viktig for opplevelseskvalitetene ved Sjøvassbotn. Etersom fylkesveien er en av innfartsårene til landskapsvernområdet Lyngsalpene er det noe turisttrafikk forbi området i sommerhalvåret. Fjellet Jiehkkevárri er bl.a. et populært mål for friluftsliv og er lett tilgjengelig fra denne siden av Lyngsalpene.

Lia opp til Turrelvdalen er svært bratt og området her benyttes i begrenset grad i friluftssammenheng. Det er ingen som driver turistvirksomhet i nærområdet, og det finnes ingen tilrettelegging for friluftsliv langs Turrelva.

Hytteeierne bruker prosjektområdet til fotturer og børsanking, men den viktigste fritidsaktiviteten er sjøfiske og båtutfart.

Nedre og midtre deler av prosjektområdet er i liten grad egnet til jakt. I Turrelvdalen er det en del rype, men omfanget av jakta er ikke kjent.

Utbyggingen vil medføre reduserte opplevelseskvaliteter, men kraftverket vil ikke bli til fysisk hinder for friluftslivet i området, med unntak av i anleggsfasen. Den negative påvirkningen på friluftsliv er vurdert å bli samlet middels, og konsekvensen av tiltaket er satt til liten negativ.

Flere av høringspartene har innspill om landskap og friluftsliv. Troms fylkeskommune mener Turrelva utgjør et karakteristisk landskapselement som er godt synlig i Sjøvassbotn. Både fylkeskommunen og FNF Troms viser til at området rundt Sjøvassbotn og området fra kote 20 til 120 er kartlagt som et viktig friluftslivområdet (klasse B). Disse områdene fungerer som nærturområder for fastboende og hyttefolk, og inngrepene i forbindelse med et kraftverk vil føre til redusert opplevelseskvalitet. Fylkeskommunen mener NVE må vurdere nøye om det er ønskelig å bygge ut Turrelva kraftverk. FNF Troms mener inngrepet vil ha stor negativ innvirkning på landskapet fordi området har stor landskapsmessig verdi med preg av høyfjellsterreng, breer, elver og vann. FNF Troms er også opptatt av hvordan Turrelva kraftverk vil påvirke friluftslivet på andre siden av dalen. Fraføring av vann vil redusere opplevelsesverdien både visuelt og lydmessig.

NVE viser til at det er få stier i området. Området der kraftstasjonen skal ligge er allerede svært berørt. Rørgata skal graves ned, og elva går mye nedi ur og lite synlige partier. Etter NVEs syn er det først og fremst i perioder med høy vannføring at fossen i Turrelva fremstår som et landskapselement. En utbygging etter omsøkt plan vil gi redusert vannføring i elva store deler av året, men flomvannføringene vil i noe mindre grad bli påvirket av utbyggingen. Etter NVEs vurdering vil slipp av tilstrekkelig minstevannføring, og perioder med overløp, til en viss grad ivareta fossen også etter en eventuell utbygging. For landskapsopplevelsen og brukerinteresser mener NVE at fraføringen av vann, i en størrelsesorden som omsøkt, kan aksepteres dersom det blir gitt konsesjon til kraftverket. Anleggsvegen er midlertidig og rørgata skal i sin helhet graves ned. NVE mener den visuelle virkningen av inngrepene vil avta etter hvert gjennom revegeteringen. En god landskapstilpasning av terrenginngrepene knyttet til rørgate og midlertidig anleggsveg vil etter NVEs oppfatning redusere negative virkninger for opplevelsen av området i tilstrekkelig grad.

Reindrift

Turrelva kraftverk ligger i Mauken/Tromsdalen reinbeitedistrikt, et distrikt der vinterbeitene er begrensete. I tillegg har forstyrrelser og inngrep forverret situasjonen, slik at kvaliteten på vår- og sommerbeitene er av stor betydning. Sommerbeitearealene er større og av god kvalitet, men også disse er utsatt for forstyrrelser. Det går det ei drivingslei/flyttlei gjennom området i øvre deler av Turrelvdalen. Denne har ikke vært i bruk de senere år, men er likevel fullt farbar. Flyttleien blir ikke berørt av det omsøkte prosjektet. En flyttlei krysser Turrelva ved utløpet i fjorden. Heller ikke denne har vært aktivt brukt i senere år, men på grunn av ytre press og arealinngrep i distriktet er denne mer aktuell for bruk enn flyttleien i de øvre delene. Området er i biologisk mangfoldrapporten vurdert å være av middels verdi for reindrift.

Fylkesmannen i Troms har innsigelse til søknaden med bakgrunn i reindriften og mulig stenging av flyttlei ved utløpet av Turrelva. Fylkesmannen har påpekt at reindriftnæringen føler seg presset av ulike utbygginger og inngrep i deres næringsareal. Dette er en problemstilling som har vart over tid, der blant annet Mauken skytefelt og Målselv fjellandsby har vært arealkrevende saker. I tillegg har klimaendringer ført til behov for endringer i bruken av beiteområdene, og reinbeitedistriktet har gjort en omstrukturering som blant annet innebærer at de har flyttet/utvidet sesongen av vinterbeitet. Alle endringer og press har

gjort at flyttleien langs fjorden, der kraftstasjonen er planlagt, er ifølge fylkesmannen blitt viktigere enn tidligere. Det er flere andre inngrep i området, bl.a. masseuttak og fritidsbebyggelse, som allerede gjør bruken av flyttleien vanskeligere enn tidligere, og fylkesmannen er skeptiske til å tillate tiltak som kan gjøre bruken av flyttleien enda vanskeligere. De mener det aktuelle området ved Sjøvassbotn er såpass smalt at det er avgjørende at reinen har plass til å passere uhindret her.

Ved tidligere behandling av «Ullsfjordprosjektene» der også Turrelva inngikk, hadde reinbeitedistriktet og NVE konsultasjon om prosjektene. Reinbeitedistriktet mente da at småkraftprosjektene generelt var mer akseptable, særlig på grunn av at de ikke hadde store reguleringer. De mente at Turrelva I (dagens Turrelva) var en utbygging som var mindre konfliktfylt enn de øvrige. Det var da viktig at man unngikk å lage en skjæring i fjellet når vegen og rørgaten ble lagt. Selv om distriktet mente Turrelva I kunne aksepteres, poengterte de at det var vanskelig å vurdere de faktiske virkningene i fremtiden. Reinbeitedistriktet påpekte at det var viktig at rørgater ble gravd helt ned i bakken og at eventuelle anleggsveger ble tilbakeført og sanert etter endt anleggsperiode. Det ble også vektlagt at utbygger må lage gode avtaler med reindriftsutøverne med avbøtende tiltak som gjør at reindriften kan tilpasse seg inngrepene så godt det lar seg gjøre. Reinbeitedistriktet har ikke gitt uttalelse i denne høringen. Fylkesmannen har i brev av 11.10.2018 opprettholdt sin innsigelse. De viser til at flyttleien allerede er påvirket av ulike faktorer og at man derfor bør være særskilt restriktiv med tanke på ytterligere tiltak i samme flyttlei. Fylkesmannen mener en kraftstasjon langs kystlinjen vil innsnevre og påvirke retten til å flytte fritt og uhindret via flyttleien.

NVE viser til at anleggsvegen skal tilbakeføres og foretas med lite terrenginngrep. Tilbakeføringen kan gjøres i samråd med reindriftsinteresser. NVE forstår fylkesmannens oppfatning av at det er mange tiltak i flyttleien i dag, men vi mener det er et viktig poeng at kraftstasjonen skal ligge ovenfor vegen og ha nedgravd utløp som føres ut i Sjøvassbotn. Ved siden av bygget vil det bli opparbeidet en biloppstillingsplass på 5x5 m. Denne vil bli gruset. Det vil da være mulig for reinen å trekke nedenfor vegen og verken kraftstasjon eller rørgate vil være til hinder for passering. I anleggsperioden er det viktig at utbygger har dialog med reindriftsutøverne slik at det ikke vil skje hindringer for reindrift ved eventuelt driving av rein forbi anleggsområdet.

NVE mener Turrelva kraftverk, med avbøtende tiltak, er et prosjekt som har få negative innvirkninger for reindriften. Rørgate skal graves ned og anleggsveg skal tilbakeføres. Ved å ha dialog med reinbeitedistriktet i anleggsfasen, vil man kunne tilpasse prosjektet best mulig for ikke å være til hinder for flyttleien i driftsfasen. NVE legger også til grunn at flytting forbi kraftverket er kortvarig, og dersom støy fra stasjonen hindrer reinen i å passere kan stasjonen stenges i perioden flytting pågår. NVE mener virkningene for reindriften er akseptable.

Kulturminner

Ifølge miljørapporten ligger det en rekke automatisk fredete samiske kulturminner ved Turrelva. De fleste kulturminnene ligger øst for planlagt vannveitrasé ved gården Storsteinnes, og noen også vest for Turrelva. Sametinget vurderer strekningen fra Turrelva til Risenesset til å være et sammenhengende samisk kulturmiljø, rikt på automatisk fredete samiske kulturminner. I følge miljørapporten antas verken inntaksdam, vannvei, anleggsvei, kraftstasjon eller kraftlinjer å komme i direkte berøring med de automatisk freda kulturminnene i prosjektområdet. Tiltaket vil derfor ikke medføre at noen av de registrerte kulturminnene blir direkte skadet. Man kan få en negativ effekt ved at totalinntrykket av kulturmiljøet blir endret. Tiltaket er i rapporten vurdert å bidra til middels negativ påvirkning av området, og konsekvensen av tiltaket vil være middels til stor negativ.

Tromsø kommune har vektlagt at det må legges stor vekt på revegetering og istandsetting av terrenget i forbindelse med anleggsarbeidene (rørgate og midlertidig veg), av hensyn til kulturmiljøet knyttet til tunet på Storsteinnes gård. Troms fylkeskommune har befart det aktuelle området uten å registrert automatisk fredete kulturminner. De minner om aktsomhets- og meldeplikten. Sametinget viser til at det

finnes flere automatisk fredete kulturminner i området og ønsker å foreta en ny befaring før de kan gi endelig uttalelse.

Søker viser til at det er grunneier som har opplyst at det skal forefinnes en offerstein i området. Grunneier ble vist denne steinen en gang som barn av sin far, som vokste opp på gården. Denne steinen var vel kjent i bygda. Sjøvassbotn er et samisk influensområde, og grunneier viser til at offersteinen ligger et godt stykke fra tiltenkt vanninntak på til kraftverket.

NVE viser til at utbygger må ha dialog med Sametinget om forholdet til kulturminneloven § 9. Dette må skje før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jmfør kulturminneloven § 8.

Konsekvenser av kraftlinjer

Småkraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer en nettilknytning på 950 m lang 22 kV jordkabel fra kraftstasjonen til nærmeste tilknytningspunkt, samt installering av en generator med spenning på 6 kV og en transformator for omsetning til 22 kV.

Kabeltrassen går langs en opparbeidet veg. Ingen høringsparter har uttalt seg om omsøkt jordkabeltrasé.

NVE forutsetter at tiltakshaver inngår minnelige avtaler med grunneiere som eventuelt berøres av kabeltraseen. Etter NVEs vurdering vil kabeltraseen for øvrig ikke ha vesentlige virkninger for andre interesser.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Turrelva kraftverk vil gi 10,8 GWh i et gjennomsnittså til en pris nær gjennomsnittet for konsesjonsgitt vind- og vannkraftverk. Denne produksjonsmengden regnes som vanlig for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneier og generere skatteinntekter. Videre vil Turrelva kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Turrelva kraftverk vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon i et område der de nedre delene er preget av grustak og veg. Fylkesmannen har innsigelse til prosjektet med bakgrunn i fare for at den gamle flyttleien langs Sjøvassbotn blir stengt av kraftstasjon og rørgate. Reinbeitedistriktet har ikke uttalt seg i denne høringsrunden. NVE har i tidligere behandling av Turrelva (innstilling til OED 2013) hatt konsultasjon og befaring med reinbeitedistriktet. Her kom det fram at virkningene av Turrelva kunne aksepteres slik de forelå da, men det ble vektlagt at utbygger må ha god dialog og avtaler med reindrifta slik at man ikke sperrer flyttleien. NVE viser til at kraftstasjonen vil ligge ovenfor vegen og ha nedgravd utløp som føres ut i Sjøvassbotn. Anleggsvegen skal tilbakeføres. NVE mener Turrelva kraftverk ikke vil sperre flyttleien og at de negative konsekvensene for reindrifta er akseptable gitt avbøtende tiltak.

Ved fossen er det registrert en fosse-eng, som kan være potensielt leveområde for rødlistet mose, men det er ikke gjort funn. NVE mener en viss reduksjon av denne lokaliteten kan aksepteres. Berørt strekning mellom inntaket og Sjøvassbotn vil bli dårligere egnet som leveområde for fossefall, men med minstevannføring og mulighet for å pålegge rugekasser mener NVE disse virkningene er tilstrekkelig avbøtende. Turrelva kraftverk er planlagt i et område som er klassifisert som et nærturområde for fastboende og hyttefolk. NVE mener minstevannføring i tillegg til flomvannføring vil gjøre at elva og fossen fremdeles vil fremstå som livaktig og være positiv for landskapsopplevelsen.

Turrelva kraftverk vil produsere om lag 10,8 GWh i et gjennomsnittså og ha en utbyggingskostnad nær gjennomsnittet for omsøkte småkraftverk de siste årene. En utbygging av Turrelva kraftverk vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon med relativt begrensede miljøeffekter gitt avbøtende tiltak.

Ulempene kan etter vårt syn avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom vilkår og god oppfølging av anlegget i detaljplanleggingen og byggefasen.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Småkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Turrelva kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Det foreligger innsigelse i saken fra Fylkesmannen i Troms. Saken vil derfor bli oversendt Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse når klagefristen er utløpt, med mindre innsigelsene trekkes.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Småkraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer en nettilknytning på 950 m lang 22 kV jordkabel fra kraftstasjonen til nærmeste tilknytningspunkt, samt installering av en generator med spenning på 6 kV og en transformator for omsetning til 22 kV. Vi har gitt tillatelse i egen konsesjon av dagens dato.

NVE har ikke gjort en egen vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jmfør konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanddirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	820
Alminnelig lavvannføring	l/s	40
5-persentil sommer	l/s	90
5-persentil vinter	l/s	40
Maksimal slukeevne	l/s	2200
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	270 %
Minste driftsvannføring	l/s	100

Flere av høringspartene trekker frem at det blir redusert vannføring i elva, men ingen har konkrete innspill som gjelder minstevannføring. Søker har søkt om en minstevannføring på 400 l/s i tiden 1.6 til 30.9 og 40 l/s resten av året. 400 l/s er halvparten av middelvannføringen og 40 l/s er lik alminnelig lavvannføring. Størrelsene er også de samme som NVE ga i innstilling i 2013 og vil etter vår mening gi nok vann i elva og fossen til at den ivaretar opplevelsesverdien om sommeren. Dette vil også være tilstrekkelig for fugleliv i og rundt elva. Kraftverket får ikke reguleringsmagasin og kjøres etter tilsigsforholdene ved inntaket. I et middels år er det gjennomsnittlig 42 dager med avrenning større enn maks slukeevne, og det er viktig at den maksimale slukeevnen ikke blir høyere enn 2,2 m³/s.

Dersom tilsiget ved inntaket er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi inntaket.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet «Forholdet til energiloven»

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell angir rammene som ligger til grunn for konsesjonen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Valg av alternativ	
Inntak	Inntaket plasseres med overløp på kote 285,5. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannveg	Rørgaten skal graves ned. Samlet rørlengde vil bli ca. 900 m.
Kraftstasjon	Kraftstasjon i dagen ca. 300 m nordøst for Turrelvas utløp i Sjøvassbotn, som vist på vedlagt kart.
Største slukeevne	Som oppgitt i søknaden 2,2 m ³ /s. Slukeevnen må ikke økes.
Minste driftsvannføring	Som oppgitt i søknaden 0,1 m ³ /s
Installert effekt	5,3 MW
Antall turbiner/turbintype	Et peltonaggregat
Veg	Eksisterende bru over Turrelva må forsterkes og en eksisterende gårdsveg må legges om 50 m. Øvrige veger langs rørgaten er midlertidige.
Avbøtende tiltak	Det skal være dialog med reindriften under hele anleggsperioden og ved eventuell senere bruk av flyttleien. Kraftverket kan stenges i tiden flytting pågår.

Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer i tabellen ovenfor kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen. Fylkesmannen kan vurdere avbøtende tiltak vedrørende fossefall. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen og Sametinget for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jmf kulturminneloven § 8 (jmf vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Post 10: Registrering av minstevannføring m.v.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

Vedlegg

Kart